

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับองค์กรแห่งการเรียนรู้
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3
Relationship between Creative Leadership and Learning Organization of Educational
Institution Administrators under Chaiyaphum Primary
Educational Service Area Office 3

สุพจน์ ลิทธิขุนทด* และ สรรฤดี ดีปุ**

คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*,**

Supot Sitkhunthod* and Sanrudee Deepu**

Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University*,**

Corresponding author E-mail: Supot.net2536@gmail.com

(Received: October 27, 2024; Revised: November 30, 2024; Accepted: December 9, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 จำนวน 327 คน โดยการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้อำเภอของสถานศึกษาเป็นชั้นภูมิแล้วทำการสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน โดยใช้อำเภอที่ตั้งของสถานศึกษา เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่า IOC ของแบบสอบถามทุกข้อ เท่ากับ 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 โดยภาพรวมมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ($r = 0.908$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์, ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์, องค์กรแห่งการเรียนรู้

Abstract

This research aimed to: 1) study the creative leadership of school administrators, 2) examine learning organizations in schools, and 3) investigate the relationship between the creative leadership of school administrators and learning organizations in schools under the jurisdiction of Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 3. The sample consisted of 327 participants, including school administrators and teachers in schools under the same jurisdiction. The participants were selected through stratified random sampling, using districts as strata and proportional sampling based on school location within each district. The research instrument was a five-level Likert scale questionnaire with an

Item-Objective Congruence (IOC) value of 1.00 and an overall reliability coefficient of .96. Data were analyzed using frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient.

The results revealed that: the overall level of creative leadership among school administrators was high; the overall level of schools as learning organizations was also high; and there was a strong positive relationship between the creative leadership of school administrators and schools as learning organizations under Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 3, with a high positive correlation coefficient ($r = .908$), which was statistically significant at the .01 level.

Keywords: Relationship, Creative Leadership, Learning Organization

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเป็นยุคของการเปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ และสังคม แนวโน้มการแข่งขันในยุคปัจจุบันจะเป็นการแข่งขันกันด้วยความรู้ ภูมิปัญญา และสร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่ จึงมีการปรับเปลี่ยนองค์กร และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อยู่เสมอ นับว่าเป็นหัวใจสำคัญขององค์กรในการพัฒนาบุคลากรอย่างเร่งด่วน ทั้งนี้เพื่อเตรียมพร้อมบุคลากรให้มีขีดความสามารถที่เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง ทำให้หลายหน่วยงานเริ่มมองเห็นความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรและองค์กร เพื่อให้ไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ (คมสัน ฅ รังสี, 2550)

กระทรวงศึกษาธิการได้เห็นความสำคัญของการศึกษา ดังพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และมาตรา 4 ว่าด้วยการศึกษาที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกัน ซึ่งผู้วิจัยมองเห็นว่าการที่จะพัฒนาประเทศชาติได้นั้นจะต้องพัฒนาคนให้มีคุณภาพ โดยการพัฒนาองค์ความรู้ในตัวบุคคล อันเป็นสิ่งสำคัญและจุดเริ่มต้นในการพัฒนาประเทศ ซึ่งการพัฒนานคนให้มีประสิทธิภาพ สร้างองค์ความรู้ให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษา ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญและจำเป็นต้องมีองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่องอย่างมีประสิทธิภาพ

สถานศึกษาเป็นองค์กรที่ส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของการศึกษา จึงมีบทบาทอย่างมากในการปรับปรุงแบบการเรียนการสอน ปรับหลักสูตร และระบบการบริหารงาน ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ดังนั้นสถานศึกษาต้องมั่นคงและมีคุณภาพ โดยมีองค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นฐาน ด้วยความเชื่อที่ว่า คนยิ่งเรียนรู้ก็จะยิ่งขยายขีดความสามารถออกไปและพัฒนาต่อไปได้โดยไม่มีที่สิ้นสุด จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาต้องเพียรพยายามสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาของตน เพื่อกระตุ้นและเร่งเร้าให้สมาชิกทุกคนในองค์กรมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ผ่านกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยใช้แนวคิดทางการบริหารจัดการความรู้และเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อสร้างองค์ความรู้หรือนวัตกรรมที่มีคุณค่าต่อตนเอง ต่อทีม และต่อองค์กร ทั้งนี้เพื่อสร้างผลลัพธ์ตามที่ต้องการ ทำให้องค์กรมีคุณภาพ สามารถดำรงอยู่ภายใต้สภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาของสังคมโลกได้อย่างสง่างาม ดังนั้นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ถือเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญและจำเป็นต่อการบริหารองค์กรยุคใหม่เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการทำงานในรูปแบบต่างๆอย่างต่อเนื่อง (สมณฑา ทายโก, 2557)

ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาองค์กรไปสู่เป้าหมายมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม รวมถึงสร้างแรงบันดาลใจในการทำงาน มีความสามารถ

ในการแก้ปัญหา เปิดรับสิ่งใหม่ๆ เปิดโอกาสให้บุคลากรได้เรียนรู้ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ ยึดหยุ่นเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งคุณสมบัติดังกล่าว สอดคล้องกับคุณลักษณะของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในฐานะผู้บริหารสถานศึกษา (กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์, 2556)

จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน SWOT Analysis สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 พบว่า สิ่งที่ต้องพัฒนาด้านโครงสร้างและนโยบาย คือ การพัฒนาองค์กร และการขับเคลื่อนนโยบายยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากบุคลากรขาดการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ไม่สม่ำเสมอ ไม่เปลี่ยนแปลงตนเองตามสถานการณ์โลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาในปัจจุบัน เกิดปัญหาการทำงานร่วมกับผู้อื่น ส่งผลให้มีผลต่อวัฒนธรรมองค์กร ทำให้สถานศึกษาขาดระบบบริหารจัดการที่ดี ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ด้วยกฎหมาย ยุทธศาสตร์ แผน แนวโน้มสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เปลี่ยนไปตลอดจนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 จึงจำเป็นต้องพัฒนาตนเอง เพื่อหล่อหลอมเด็กและเยาวชน ได้รับโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพ มีความรู้ ทักษะและสมรรถนะที่จำเป็นเพียงพอสำหรับการเติบโตเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สมบูรณ์ในอนาคต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ให้ความสำคัญกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ดังจะเห็นได้จาก นวัตกรรมการบริหารองค์กรสู่ความเป็นเลิศ WE CHANGE MODEL ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาอย่างมีเป้าหมาย บุคลากรทุกคนมีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างสร้างสรรค์ มีความสุขในการทำงาน เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีจินตนาการ สร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ สร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันอันก่อให้เกิดวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ ลดความตึงเครียดจากการทำงาน สภาพแวดล้อมรวมทั้งลดความขัดแย้งภายในองค์กรซึ่งจะนำพาองค์กรไปสู่ความเป็นเลิศอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างยั่งยืน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3, 2566)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาและการส่งเสริมองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เพื่อพัฒนาการบริหารงานของสถานศึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากับองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3

2.2 เพื่อศึกษาองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากับองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3

2.3 เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร และข้าราชการครูในสถานศึกษา ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 จำนวน 2,149 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 143 คน และข้าราชการครู จำนวน 2,006 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร และข้าราชการครู จำนวน 327 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 22 คน และข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา จำนวน 305 คน

3.1.3 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1970, p. 607-610) ทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยใช้อำเภอของสถานศึกษาเป็นชั้นภูมิแล้วทำการสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน โดยใช้อำเภอที่ตั้งของสถานศึกษาเป็นชั้นภูมิแล้วทำการสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนโดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 จำแนกกลุ่มตัวอย่างออกเป็นกลุ่มย่อยตามอำเภอที่ตั้งของสถานศึกษา จำนวน 6 อำเภอ อำเภอจตุรัส อำเภอบำเหน็จณรงค์ อำเภอเทพสถิต อำเภอเนินสง่า อำเภอหนองบัวระเหว และอำเภอซับใหญ่ คำนวณหาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างตามขนาดของสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 สุ่มกลุ่มตัวอย่างตามอำเภอที่ตั้งของสถานศึกษา โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับสลาก

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check lists) ได้แก่ ตำแหน่ง และอำเภอที่ตั้งของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ซึ่งมีลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert (1967)

ตอนที่ 3 องค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ซึ่งมีลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert (1967)

3.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 โดยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.3.1 ศึกษาเอกสาร หลักการ ทฤษฎี วรรณกรรมและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.3.2 กำหนดรูปแบบและโครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถาม เป็นคำถามตรวจสอบรายการ (Check List) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ของ Likert โดยนำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียงให้ครอบคลุมตามกรอบแนวคิด

3.3.3 นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและตรวจสอบความสมบูรณ์ของประเด็นคำถาม โครงสร้างของเนื้อหา ความถูกต้องเหมาะสมของภาษา สาระสำคัญให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ และนิยามศัพท์ แล้วนำข้อมูลมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง

3.3.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) ความถูกต้องของรูปแบบ (Format) และความถูกต้องของภาษา (Wording) ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องของคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง

ระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, น. 103) และนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือให้สมบูรณ์และเหมาะสม ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่ามีค่า IOC เท่ากับ 1.00

3.3.5 นำแบบสอบถามที่ได้มาปรับปรุงและแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach (1990, pp. 202-204) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นโดยรวมเท่ากับ 0.96

3.3.6 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงให้เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. ผลการวิจัย

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 โดยภาพรวม

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
1. การมีวิสัยทัศน์	4.48	0.65	มาก	2
2. การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว	4.42	0.71	มาก	4
3. การมีจินตนาการ	4.40	0.69	มาก	5
4. การคิดวิเคราะห์ละเอียดรอบคอบ	4.45	0.70	มาก	3
5. การมุ่งสู่ความสำเร็จ	4.49	0.70	มาก	1

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการมุ่งสู่ความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.70) รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.65) ด้านการคิดวิเคราะห์ละเอียดรอบคอบ ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.70) ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.71) และด้านการมีจินตนาการ ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.69)

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 โดยภาพรวม

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
1. การมีวัฒนธรรมองค์กร	4.45	0.89	มาก	5
2. การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน	4.46	0.66	มาก	4
3. การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้	4.52	0.65	มากที่สุด	2

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
4. การมีแบบแผนความคิด	4.49	0.65	มาก	3
5. การคิดอย่างเป็นระบบ	4.45	0.63	มาก	6
6. การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม	4.53	0.63	มากที่สุด	1

จากตารางที่ 2 พบว่า การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.63) รองลงมา ได้แก่ ด้านการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.65) ด้านการมีแบบแผนความคิด ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.65) ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.66) ด้านการมีวัฒนธรรมองค์กร ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.89) และด้านการคิดเชิงระบบ ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.63)

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันเชิงบวก อย่างมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ในระดับสูง

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3

ตัวแปร	Y_1	Y_2	Y_3	Y_4	Y_5	Y_6	Y
X_1	.763**	.736**	.725**	.708**	.763**	.711**	.809**
X_2	.773**	.751**	.756**	.768**	.796**	.751**	.843**
X_3	.747**	.789**	.766**	.789**	.843**	.719**	.855**
X_4	.768**	.747**	.788**	.728**	.802**	.704**	.834**
X_5	.809**	.794**	.786**	.800**	.798**	.833**	.885**
X	.831**	.819**	.822**	.815**	.859**	.800**	.908**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .908

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษารายด้านกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยภาพรวม พบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยภาพรวมสูงสุด ได้แก่ ด้านการมุ่งสู่ความสำเร็จ (X_5) มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ($r = .885$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีจินตนาการ (X_3) มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ($r = .855$) ส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์กับการเป็นองค์กร

แห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาโดยภาพรวมต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ (X_1) โดยมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ($r = .809$)

ด้านภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีวิสัยทัศน์ (X_1) มีความสัมพันธ์กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาโดยภาพรวม (Y) พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .809

ด้านภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว (X_2) มีความสัมพันธ์กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาโดยภาพรวม (Y) พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .843

ด้านภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีจินตนาการ (X_3) มีความสัมพันธ์กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาโดยภาพรวม (Y) พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .855

ด้านภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการคิดวิเคราะห์ละเอียดรอบคอบ (X_4) มีความสัมพันธ์กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาโดยภาพรวม (Y) พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .834

ด้านภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมุ่งสู่ความสำเร็จ (X_5) มีความสัมพันธ์กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาโดยภาพรวม (Y) พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .885

5. สรุปและอภิปรายผล

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

5.1 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์และวางแผนการทำงานขององค์กรที่ชัดเจน เปิดใจกว้างสำหรับความคิดใหม่ ๆ สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างเป็นเหตุเป็นผล นำไปสู่การสร้างสรรคสิ่งใหม่ ๆ อย่างอิสระ เพื่อพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของกาญจนา ศิลา (2556) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการประสานงานกับผู้อื่น ส่งผลให้เกิดความไว้วางใจ พร้อมทั้งสามารถบริหารเวลา มีทักษะการสื่อสารที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ นำไปสู่การสร้างสรรคสิ่งใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ขวัญฤทัย ภูสาระ (2562) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ รมย์รินทร์ ประสงค์ (2567) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

5.2 การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก บุคลากรในสถานศึกษามีค่านิยมและความเชื่อขององค์กรที่สืบทอดเป็นธรรมเนียมปฏิบัติ และถ่ายทอดสู่สมาชิกใหม่อย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษามีความเชื่อมั่นในองค์กรอันเกิดจากการมีเป้าหมายและความสัมพันธ์ร่วมกัน โดยมีการวางแผนและการทำงานอย่างมีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน สนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการปรับตัวขององค์กรในยุคปัจจุบันที่เท่าทันการเปลี่ยนแปลงอยู่

ตลอดเวลา จึงทำให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Senge (1990) กล่าวว่า การให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ และกระบวนการในการเรียนรู้ของคนในองค์กรโดยองค์กรมีบทบาทเป็นผู้สร้างและสนับสนุนการเรียนรู้และทำให้การเรียนรู้กลายเป็นวัฒนธรรม สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุกฤตา วัฒนเกษมสกุล (2562) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยลา เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ พัทธสิดา มีบุญ (2553) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

5.3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .908 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความสามารถปฏิบัติงานที่มุ่งสู่ความสำเร็จให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้ร่วมกันบุคลากร และสามารถคิดวิเคราะห์ได้อย่างละเอียดรอบครอบ มีลำดับขั้นตอน แบบแผน แนวปฏิบัติอย่างเป็นระบบ รวมไปถึงมีจินตนาการในการปฏิบัติงาน สามารถปรับตัวและความยืดหยุ่นในการทำงาน บุคลากรในสถานศึกษาเกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆร่วมกัน ตลอดจนสามารถถ่ายทอดไปยังบุคลากรใหม่จนเป็นวัฒนธรรมองค์กร นำพาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Hoy and Miskel (2001) กล่าวไว้ว่า บุคลากรในองค์กรสามารถพัฒนาความสามารถของตนเพื่อการสร้างสรรค์ผลงาน กระตุ้นให้มีการแสดงออก สนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน พร้อมทั้งสามารถแก้ไขปัญหาและสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่อย่างต่อเนื่องอย่างมีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกับแนวคิดของ Senge (2000) ที่กล่าวว่า การสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยเน้นการสร้างวินัยของบุคลากรในองค์กร ประกอบด้วย วินัย 5 ประการ ดังนี้ 1) การเป็นบุคคลที่รอบรู้ 2) การมีแบบแผนความคิด 3) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน 4) การเรียนรู้เป็นทีม 5) การคิดอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จินตนา ดีดวงพันธ์ (2565) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภูเก็ต พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.76 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รมย์รินทร์ ประสงค์ (2566) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .914

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมและพัฒนาตนเองในด้านทักษะและความรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถรับมือกับความท้าทายใหม่ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรเข้าร่วมอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาและการแก้ไขปัญหาจะเป็นการเสริมสร้างความรู้และทักษะที่จำเป็น ควรมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน ซึ่งจะช่วยในการกำหนดเป้าหมายและกลยุทธ์ในการพัฒนา สร้างแรงบันดาลใจในการทำงานและการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา เพื่อสอดคล้องกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีจินตนาการ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างโมโนภาพในจิตใจเพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการปฏิบัติงาน และผู้บริหารสถานศึกษามีอารมณ์ขัน มองโลกในแง่บวก มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด และการเป็นองค์กร

แห่งการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ และ ด้านการมีวัฒนธรรมองค์กร มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษามีวิธีการคิดเชื่อมโยงเชิงระบบเพื่อเปลี่ยนแปลงระบบในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ และค่านิยมและความเชื่อของบุคลากรในสถานศึกษามีผล ต่อปฏิสัมพันธ์และการตัดสินใจของบุคลากรในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

6.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ร่วมกัน เพื่อช่วยสร้างความเข้มแข็งในความร่วมมือ และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา สร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับเป้าหมายขององค์กร เพิ่มความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างมากในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ คือ การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน เมื่อพิจารณาในด้าน การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน พบว่า ผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาสร้างภาพในอนาคตขององค์กรที่เป็นผลมาจากการคิดร่วมกันและมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์กร มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

6.2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา

6.2.3 ควรศึกษาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

6.2.4 ควรศึกษาแนวทางในการพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา

7. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. <https://www.moe.go.th>
- กาญจนา ศิลา. (2556). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางเขน [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์. (2556). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์: สิ่งที่ต้องค่าสำหรับทุกคนในอนาคต. คลังน่านาวิทยา.
- ขวัญฤทัย ภูสาระ. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- คมสัน ญ รังสี. (2550). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ โรงเรียนบ่อไร่วิทยาคม อำเภอบางไทร จังหวัดตราด [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จินตนา ตีดวงพันธ์. (2565). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กร แห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 1 [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พัทธ์สิตา มีบุญ. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รมย์วินท์ ประสงค์. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 16(1), 302-318. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/suedureasearchjournal/article/view/272593/182677>

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3. (2566). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ชัยภูมิ :
ข้อมูลพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3. <https://www4.chaiyaphum3.go.th/home/>
- สุกฤตา วัฒนเกษมสกุล. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลาเขต 3 [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- สมณฑา ทายุโก. (2557). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- Hoy, W. K. & Miskel, C. G. (2001). *Education Administration: Theory Researchpractice* (4th ed). McGraw-Hill.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/001316447003000308>
- Senge, P. M. (1990). *The Fifth Discipline: The Art and Craft of the Learning Organization*. Century Press.
- Senge, P. M. (2000). *Schools that Learn: A Fifth Discipline Fieldbook for Educators, Parents, and Everyone who Cares about Education*. Doubleday.